

Kaupungin menettely yksityistieasiassa

KANTELU

Kantelija on arvostellut oikeuskanslerinvirastoon 22.1.2019 lähettämässään kantelussa kaupungin menettelyä yksityistieasian käsittelyssä. Kantelun mukaan perikunnan osakkaat olivat 14.8.2017 osoittaneet kaupungin tielautakunnalle kirjoituksen, jossa he olivat vaatineet sitä määräämään yksityistietä hallinnoivan tiekunnan selvittämään tien ”laillistetun sijainnin leveyden” ja tarvittaessa ”saattamaan tien välittömästi lailliseen tilaan”. Kantelija oli ilmoittamansa mukaan toistuvasti tiedustellut asian käsittelyn etenemistä ja saanut vastaukseksi, ettei tielautakuntaa ollut kyetty perustamaan. Kantelija on kerrotun vuoksi pyytänyt oikeuskanslerinvirastoa määräämään kaupungin perustamaan tielautakunnan tai vastaavan elimen, jolla on valta käsitellä tielautakunnalle kuuluvat asiat.

Kantelija on toimittanut 4.11.2019 asiassa vielä lisäkirjoituksen.

Asia on alun perin kirjattu diaarinumerolla OKV/130/1/2019. Oikeuskanslerinviraston asianhallintajärjestelmän vaihtumisen yhteydessä asia on saanut uuden diaarinumeron OKV/18/10/2020.

SELVITYS

Apulaisoikeuskansleri on pyytänyt kaupunkia hankkimaan kantelun tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen ja antamaan lausuntonsa asiasta. Kaupungin rakennus- ja lupalautakunta on 5.7.2019 toimittanut asiasta selvityksen, jonka jäljennös lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen liitteenä.

Mainitun selvityksen mukaan kantelussa tarkoitetun, kaupungin käsiteltäväksi 30.8.2017 saapuneen, asian käsittely oli viivästynyt tapahtuneen organisaatiomuutoksen vuoksi. Yksityistieasioita käsitelleenä lakisääteisenä tielautakuntana toiminut yksityistietoimikunta oli valittu kaupungin kiinteistöliikelaitoksen johtokunnasta. Koska mainitun 12.6.2017 valitun johtokunnan toimikausi oli kestänyt vain noin puoli vuotta vuoden 2017 loppuun, jolloin koko kiinteistöliikelaitos oli yhdistynyt ympäristötoimialan kanssa, ei yksityistietoimikuntaa ollut valittu loppuvuodelle 2017. Selvityksen mukaan lyhyt toimikausi ei ollut mahdollistanut tielautakunnan valintapäätöstä eikä toimitusten läpivientiä mahdollisine aikataulumuutoksineen. Kantelijan saattaessa asiansa vireille kaupungilla ei näin ollen ollut ollut toimivaltaista toimielintä asian käsittelyä varten.

Selvityksen mukaan 29.1.2018 oli hyväksytty uusi kaupungin hallintosääntö, jossa rakennus- ja lupalautakunta oli veloitettu toimimaan kyseisten yksityistieasioiden käsittelijänä laissa edellytettynä tielautakuntana. Muun muassa asioiden käsittelystä perittävien maksujen kohtuullistamiseksi oli valmisteltu ajatusta luoda kolmentoista jäsenen rakennus- ja lupalautakunnasta kuusijäseninen tiejaosto toimimaan tielautakuntana, mutta ratkaisu ei ollut osoittautunut mahdolliseksi. Lautakunnan mukaan kerrottujen muutosten ja niiden valmisteluun kuluneen ajan vuoksi rakennus- ja lupalautakunta ei vielä selvitystä annettaessa ollut kokoontunut käsittelemään kantelijan asiaa.

Kantelija on lisäkirjoituksensa liitteenä toimittanut kaupungin rakennus- ja lupalautakunnan 30.10.2019 hänelle lähettämän asian käsittelyä koskevan ilmoituksen. Siinä on ilmoitettu, että haluttaessa kaupungin rakennus- ja lupalautakunta voi ottaa asiaan kantaa tielautakunnan toimituksessa sekä kerrottu asian käsittelystä perittävistä maksuista. Lautakunta on pyytänyt perikuntaa hakijana ilmoittamaan, haluaako perikunta asian käsittelyä jatkettavaksi.

Kantelija on lisäkirjoituksessaan todennut, että perikunta ei ennen oikeuskanslerin ohjeita asiassa ryhdy siinä mihinkään muihin toimenpiteisiin kuin kieltäytyä sitoutumasta maksamaan käsittelystä aiheutuvia maksuja, joiden määrälle ei ole asetettu ylärajaa. Kaupungin maankäyttöinsinöörin oikeuskanslerinvirastolle antaman tiedon mukaan asian käsittely oli kantelijan toiveesta jäänyt odottamaan oikeuskanslerin kanteluasiassa antamaa ratkaisua.

RATKAISU

Kaupungin menettelyn arviointi

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee muun ohella valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Oikeuskanslerin tehtäviin ja toimivaltaan ei kuulu puuttua viranomaisessa vireillä olevan asian käsittelyyn, antaa viranomaiselle sellaista koskevia ohjeita tai määräyksiä, taikka antaa kantelijalle asiaa koskevia neuvoja tai oikeudellisia lausuntoja. Oikeuskansleri ei myöskään voi kantelijan asiassa toivomalla tavalla määrätä, miten kaupungin tuli järjestää tehtäviinsä kuuluneiden asioiden käsittely.

Hallintolain 7 §:n 1 momentin mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Viimeksi mainitun pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta sekä vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Kuntalain 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. Lain 8 §:ssä säädetään kunnan laissa säädettyjen tehtävien järjestämisvastuusta. Lain 30 §:n mukaan kunnassa on oltava valtuuston lisäksi kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta, minkä lisäksi valtuusto voi lisäksi asettaa kunnanhallituksen alaisena toimivia lautakuntia tai niiden sijasta valiokuntia hoitamaan pysyväisluonteisia tehtäviä sekä edelleen jaostoja lautakuntaan tai valiokuntaan.

Asiassa arvioitavana olevan menettelyn aikaan voimassa olleen yksityisistä teistä annetun lain 6 a §:n (1079/2000) mukaan kyseisessä laissa tarkoitettuja tehtäviä varten kunnassa tuli olla tielautakunta tai kunnan määräämä muu monijäseninen toimielin.

Saadun selvityksen mukaan kantelijan asian käsittelyn viivästyminen on johtunut kaupungin hallinnossa tehdystä organisaatiouudistuksesta. Vaikka organisaatiouudistus voi joissakin tapauksissa tosiasiallisesti aiheuttaa tilapäistä asioiden käsittelyn hidastumista, ei se oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selitä viranomaisen käsiteltäväksi kuuluvan asian käsittelyn aloittamisen kohtuuttomana pidettävää viipymistä. Kantelussa tarkoitettu asia oli ollut jo kantelun tekemisen aikaan käsiteltävänä lähes puolitoista vuotta, eikä saadusta selvityksestä ilmene asiassa tehdyn mitään vielä myöskään selvityksen antamisajankohtaan mennessä.

Selvityksestä käy ilmi, ettei kaupungilla kantelussa tarkoitetun asian tullessa vireille ollut toimivaltaista viranomaista, joka olisi voinut ottaa asian käsiteltäväkseen. Vaikka kunta voi varsin vapaasti päättää hallintonsa järjestämisestä, on kunnilla kuitenkin ollut tapahtuma-aikaan lakisääteinen velvollisuus huolehtia siitä, että niillä oli yksityisistä teistä annetussa laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamista varten tielautakunta tai kunnan määräämä muu monijäseninen toimielin.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Saadun selvityksen mukaan kantelussa tarkoitetun yksityistieasian käsittely on viivästynyt kaupungin organisaatiomuutoksen takia. Totean, että vaikka viranomaisen sisäiset organisaatiouudistukset usein toteuttavatkin palveluperiaatteen mukaista toiminnan tuloksellisuuden tavoitetta, tulisi ne toteuttaa siten, että hallinnon asiakkaiden palvelujen saanti ja muut hyvän hallinnon perusteet voidaan riittävässä määrin turvata myös siirtymävaiheen ajan.

Selvityksen mukaan kaupungilla ei asian tullessa vireille ole ollut tuolloin voimassa olleessa laissa edellytettyä tielautakunnan tehtäviä hoitavaa toimielintä. Arvioni mukaan myöskään tielautakunnan tehtävät sittemmin hoidettavakseen saanut kaupungin rakennus- ja lupalautakunta ei ollut ryhtynyt käsittelemään asiaa hallintolaissa edellytetyin tavoin ilman aiheetonta viivytystä.

Kiinnitän kaupungin huomiota tarpeeseen huolehtia laissa säädetyistä tehtävistä ja viranomaispalvelujen riittävästä saatavuudesta myös organisaatiomuutostilanteissa ja hallintolaissa edellytettyyn asioiden viivytyksettömään käsittelyyn.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen